

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

580. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO A SOCIÁLNÍHO VÝBORU, 12. 7. 2023 – 13. 7. 2023

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o opatřeních ke snížení nákladů na budování gigabitových sítí elektronických komunikací a o zrušení směrnice 2014/61/EU (akt o gigabitové infrastruktuře)

(COM(2023) 94 final – 2023/0046 (COD))

(2023/C 349/18)

Zpravodaj: **Maurizio MENSI**

Žádost o vypracování stanoviska	Rada Evropské unie, 3. 4. 2023 Evropský parlament, 29. 3. 2023
Právní základ	články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato v sekci	26. 6. 2023
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2023
Plenární zasedání č.	580
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	173/1/1

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá návrh nařízení („akt o gigabitové infrastruktuře“), který předložila Komise, a souhlasí s jeho cíli a obsahem.

1.2. EHSV zdůrazňuje, že pro dosažení cílů stanovených v aktu o gigabitové infrastruktuře je důležité, aby existovaly rychlé, účinné a zjednodušené postupy a odpovídající podmínky a ceny, které by bylo možné uplatňovat všude a jednotně v celé EU. V tomto ohledu by byly obzvláště užitečné specifické pokyny Komise.

1.3. EHSV uznává, že sdílení stávající infrastruktury má zásadní význam pro dosažení cílů politického programu EU Digitální dekáda 2030, a rovněž zdůrazňuje, že je důležité zajistit bezpečnost a odolnost sítí a jejich ochranu. Dosažení cílů EU v oblasti konektivity vyžaduje komplexní strategii, jež propojuje nejnovější technologie s odolnými, autonomními a bezpečnými dodavatelskými řetězci. Za tímto účelem by akt o gigabitové infrastruktuře měl podněcovat poskytovatele sítí k tomu, aby si vybírali technologické komponenty, které zaručují vysokou úroveň digitální bezpečnosti, snižují riziko přerušení připojení k síti a odpovídajícím způsobem tuto eventualitu řeší.

1.4. EHSV považuje za důležité, aby členské státy měly možnost zachovat nebo zavádět opatření, která jsou v souladu s právem Unie a která přesahují minimální požadavky stanovené v aktu o gigabitové infrastruktuře, jak se výslovně uvádí v 11. bodu odůvodnění tohoto aktu.

1.5. EHSV je přesvědčen, že budování sítí s velmi vysokou kapacitou (VHCN) a gigabitové konektivity má zásadní význam pro rozvoj a socioekonomickou soudržnost, jelikož se jedná o nezbytný faktor pro rovnocenný hospodářský rozvoj malých a středních podniků a odborných služeb, digitálních pracovišť a poskytování elektronických služeb v odlehklých oblastech.

1.6. EHSV se domnívá, že jednotná informační místa pro minimální informace o fyzické infrastruktuře, které musí vlastníci veřejné infrastruktury poskytovat, by měla být začleněna do ostatních databází, jež jsou již k dispozici na vnitrostátní úrovni, a být s těmito databázemi propojena, aby se zabránilo zdvojování a ušetřily se náklady.

1.7. EHSV se domnívá, že zjednodušení a digitalizace procesu udělování licencí je důležitou součástí zavádění sítí elektronických komunikací. Povinnost zakotvit implicitní schválení omezení vlastnických práv třetích osob však nemusí být v souladu se zásadou proporcionality a může také být v rozporu s vlastnickými právy zakotvenými v článcích 17 a 47 Listiny základních práv Evropské unie.

1.8. EHSV se domnívá, že rychlé budování infrastruktury, koordinace stavebních prací, zajištění součinnosti jednotlivých provozovatelů sítí a společné využívání stávající fyzické infrastruktury pomáhají šetřit investice, neboť není nutné provádět další stavební práce, což snižuje environmentální zátěž, a napomáhá tak při plnění environmentálních cílů.

1.9. EHSV má za to, že návrh by měl specifikovat ověřitelná opatření a kroky, které zajistí vyvážený rozvoj a rovný přístup k síti VHCN, aby se v souladu s prohlášením o digitálních právech a zásadách zabránilo prohlubování rozdílů mezi zeměmi a regiony s různou rychlostí a kapacitou rozvoje a všem občanům v EU, včetně nízkopříjmových osob, byl zaručen přístup k vysoce kvalitnímu připojení s dostupným přístupem k internetu.

2. Souvislosti

2.1. V rámci úsilí o dosažení strategických a digitálních cílů EU do roku 2030 je strategickou prioritou na úrovni EU budování sítí s velmi vysokou kapacitou, včetně optických sítí a sítí 5G. Přístup k sítím VHCN je nezbytný pro širokou škálu inovativních aplikací, které mají potenciál transformovat mnohá odvětví hospodářství EU, jako je obchod, automobilový průmysl, zpracovatelský průmysl, zdravotnictví, doprava, zemědělství a veřejné služby, a pomoci zajistit, aby tato odvětví obstála v budoucnosti.

2.2. V rámci iniciativ, které byly zahájeny s cílem odstranit překážky a podpořit budování sítí VHCN, zavedla Evropská komise v roce 2014 směrnici o snížení nákladů na širokopásmové připojení⁽¹⁾, která má prostřednictvím harmonizovaných opatření na úrovni EU usnadnit a podnítit zavádění sítí snížením nákladů na jejich budování. Osm let po svém vstupu v platnost však směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení stále ještě zdaleka nedosáhla svých cílů. Potřeba přezkoumat směrnici o snížení nákladů na širokopásmové připojení se dobře odráží ve zprávě Komise z roku 2018 o provádění této směrnice a rovněž v příspěvcích klíčových zúčastněných stran k veřejné konzultaci o této směrnici, kterou Komise zahájila v prosinci 2020. Z této konzultace vyplynulo, že pouze 20 % respondentů považuje směrnici o snížení nákladů na širokopásmové připojení za účinnou, pokud jde o usnadnění zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací s nižšími náklady, a pouze 11 % se domnívá, že tato směrnice zkrátila dobu spojenou s udělováním povolení a snížila náklady na něj.

2.3. Směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení dosáhla svých cílů rozšířit pokrytí širokopásmovým připojením pouze částečně. Ačkoli se podle indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) podíl domácností, které jsou pokryty internetem o rychlosti 30 Mb/s, zvýšil z 58,1 % v roce 2013 na 90 % v roce 2022, byla směrnice v různých členských státech prováděna nerovnoměrně a její výklad se někdy lišil.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/61/EU ze dne 15. května 2014 o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací (Úř. věst. L 155, 23.5.2014, s. 1).

2.4. Komise, vědoma si potřeby zlepšit účinnost směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení, zahájila proces revize a navrhla nařízení (akt o gigabitové infrastruktuře). Cílem aktu o gigabitové infrastruktuře je řešit nedostatky směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení a přispět k nákladově efektivnímu a včasnému zavedení sítí VHCN, které jsou zapotřebí k zajištění toho, aby EU do roku 2030 splnila své obecné a digitální cíle.

2.5. Návrh vychází z doporučení o souboru nástrojů pro konektivitu přijatého v září 2020 v reakci na rostoucí potřeby v oblasti konektivity vyvolané pandemií COVID-19 s cílem snížit náklady na zavádění gigabitových sítí a zajistit rychlé zavedení rádiového spektra pro síť 5G. Za tímto účelem členské státy v březnu 2021 určily 39 osvědčených postupů (z nichž 22 se týkalo snížení nákladů na zavádění), které mají být zahrnuty do souboru nástrojů pro konektivitu.

2.6. Akt o gigabitové infrastruktuře byl podle Evropské komise vypracován s cílem zlepšit konektivitu v EU, podpořit inovace a stimulovat investice. Tento akt pomůže urychlit budování fyzické infrastruktury používané pro gigabitové sítě tím, že posílí koordinaci stavebních prací mezi provozovateli sítí, což představuje až 70 % nákladů na zavádění sítí. Jeho cílem je rovněž zjednodušit správní postupy pro zavádění nových sítí zlepšením přístupu k fyzické infrastruktuře a transparentnost ohledně plánovaných stavebních prací, zajištěním jasnějších podmínek pro přístup k fyzické infrastruktuře (včetně infrastruktury uvnitř budovy) a urychlením a digitalizací postupů pro udělování povolení, přičemž na žádosti o povolení bude třeba odpovědět do 15 dnů a do čtyř měsíců od obdržení budou považovány za automaticky schválené.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV vítá cíl Komise přizpůsobit směrnici o snížení nákladů na širokopásmové připojení nedávnému a současnému technologickému, tržnímu a regulačnímu vývoji a podpořit účinnější a rychlejší budování udržitelnějších sítí, zajistit soulad s evropským kodexem pro elektronické komunikace^(?) a přispět k ekologizaci odvětví informačních a komunikačních technologií v rámci Zelené dohody pro Evropu.

3.2. EHSV oceňuje rozhodnutí použít jako právní nástroj spíše nařízení než směrnici, a to vzhledem k riziku zpoždění a nekonzistentnosti ve vnitrostátních prováděcích postupech u směrnice. Nařízení zajišťuje jednotnost a omezuje rozdílnost vnitrostátních právních předpisů, což má zásadní význam pro dosažení ambiciózních cílů Komise v oblasti konektivity do roku 2030. Směrnice by pravděpodobně byla použitelná až po uplynutí lhůty, a nesplnila by tak cíl Komise, kterým je rychle vytvořit příznivý právní rámec. Zpoždění ve zjednodušení postupu udělování povolení by rovněž mohlo ohrozit rozvoj jednotného digitálního trhu. Nejnovější vývoj v digitálním odvětví má potenciál posunout integraci vnitřního trhu na novou úroveň, a to díky vzniku subjektů působících přeshraničně, což podníká investice.

3.3. Slabé a nejednotné používání směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení, jakož i fakt, že neobsahovala jasné pokyny, vedly k rozdílnosti vnitrostátních právních předpisů a regulační nejistotě. Vytvořily se tím překážky pro přeshraniční investice a podnikání a pro podniky, které se snaží dosáhnout úspor z rozsahu na úrovni EU, a využívat tak výhod jednotného trhu EU. V důsledku toho je zapotřebí větší harmonizace, aby se podpořil rozvoj přeshraničních činností v tomto odvětví a zabránilo se vzniku dvourychlostní Evropy.

3.4. Opatření obsažená v návrhu mají v zásadě za cíl: zlepšit koordinaci napříč odvětvími; zjednodušit a urychlit postupy udělování povolení; plně digitalizovat postup pro přístup k informacím o stávající infrastruktuře a plánovaných stavebních pracích i pro podávání žádostí o povolení; zjednodušit opětovné využívání veřejné infrastruktury a budování síťové infrastruktury pro provozovatele; připravit se na inovace tak, aby všechny nové budovy a budovy, které procházejí významnou renovací, byly vybaveny optickými vlákny a infrastrukturou připravenou pro optická vlákna; a přispět k udržitelnosti snížením dopadu sítí elektronických komunikací na životní prostředí podporou sdílení infrastruktury a zaváděním účinnějších technologií, opětovným využíváním stávající infrastruktury a lepší koordinací stavebních prací.

3.5. Provozovatelé budou moci podávat žádosti o povolení digitálně a mít digitální přístup ke všem potřebným informacím o stávající infrastruktuře a plánovaných stavebních pracích. EU je přesvědčena, že to provozovatelům umožní budovat sítě s nižšími náklady. Podle posouzení dopadů to znamená úsporu ve výši 4,5 miliardy EUR a snížení veřejných dotací o 2,4 miliardy EUR.

(?) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace (Úř. věst. L 321, 17.12.2018, s. 36).

3.6. Ve srovnání se směrnicí o snížení nákladů na širokopásmové připojení byly v návrhu rovněž rozšířeny definice. Podle návrhu by definice provozovatelů sítí poskytujících přístup měla zahrnovat také poskytovatele přiřazených zařízení, jako jsou kabelovody, stožáry a sloupy, a definice fyzické infrastruktury by měla zahrnovat infrastrukturu ve vlastnictví veřejných institucí, jako jsou místní orgány, a měla by zahrnovat i budovy a vstupy do budov a veškerá další aktiva včetně městského mobiliáře, jako jsou sloupy veřejného osvětlení, značky a ukazatele, světelná signalizace, billboardy, zastávky autobusů a tramvají či stanice metra.

3.7. Návrh zavádí nová opatření ke zvýšení transparentnosti stávající fyzické infrastruktury. Vyžaduje například, aby vlastníci veřejné infrastruktury poskytovali minimální informace o fyzické infrastruktuře prostřednictvím tzv. jednotných informačních míst. Kromě toho stanoví přísnější pravidla pro koordinaci plánovaných stavebních prací, jak již stanovila směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení, zde jsou ale značně rozšířena, pokud jde o rozsah a použití. Například informace o stavebních pracích požadované podle návrhu musí poskytovatel sítě zpřístupnit v digitální podobě prostřednictvím jednotného informačního místa nejméně tři měsíce před prvním podáním žádosti o povolení. EHSV se v tomto ohledu domnívá, že jednotná informační místa by vzhledem k tomu, že databáze obsahující tyto informace jsou již v mnoha členských státech EU dostupné, měla být začleněna do ostatních databází a být s těmito databázemi propojena, aby se zabránilo zdvojování a ušetřily se náklady.

3.8. Návrh rovněž zahrnuje opatření týkající se postupů udělování povolení, které musí být normalizovány na vnitrostátní úrovni a plně zpřístupněny zavedením implicitního schválení, o němž se má za to, že k němu došlo čtyři měsíce po podání žádosti. Kromě toho se zavádí označení „fibre-ready“ („připraveno pro optická vlákna“), aby bylo možné ověřit, zda budova splňuje požadavky na snadnou instalaci sítě s velmi vysokou kapacitou (VHCN), jako je optická síť, což má být podmínkou pro vydání stavebních povolení pro nové budovy. EHSV nicméně zdůrazňuje, že zavedení sítí VHCN do těchto budov by bylo důležité s ohledem na plné využití jejich potenciálu a co nejlepší využití provedených investic.

3.9. EHSV považuje za důležité, aby členské státy měly možnost zachovat nebo zavádět opatření, která jsou v souladu s právem Unie a která přesahují minimální požadavky stanovené v aktu o gigabitové infrastruktuře, jak se výslovně uvádí v 11. bodu odůvodnění. Je v něm správně uvedeno, že toto nařízení nebrání přijímání vnitrostátních opatření v souladu s právem Unie, která jsou zaměřena na podporu společného využívání existující fyzické infrastruktury nebo umožňují účinnější budování nové fyzické infrastruktury tím, že doplňují práva a povinnosti stanovené v tomto nařízení.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Návrh je v souladu s evropským kodexem pro elektronické komunikace, který vstoupil v platnost v prosinci 2020 a který aktualizoval regulační rámec EU pro elektronické komunikace, a přispívá k plnění jeho cílů, pokud jde o pobídky k investicím do pokročilých sítí konektivity. Zatímco kodex se zaměřuje především na zlepšení hospodářské soutěže, obsahuje požadavky na podniky s významnou tržní silou a týká se nejen fyzické infrastruktury, ale také sítí elektronických komunikací, jako jsou optické kabely, hlavním cílem aktu o gigabitové infrastruktuře je odstranit překážky bránící zavádění sítí s ohledem na současný technologický, tržní a regulační vývoj.

4.2. EHSV vítá, že pro dosažení cílů stanovených v aktu o gigabitové infrastruktuře bylo sladěno jeho znění s definicemi obsaženými v kodexu, a zdůrazňuje, že dostupnost rychlých, účinných a zjednodušených postupů by spolu s odpovídajícími podmínkami a cenami, které lze uplatňovat všude a jednotně v celé EU, byly zásadním faktorem. EHSV se domnívá, že v tomto ohledu by byly obzvláště užitečné pokyny Komise.

4.3. Návrh nařízení, v souladu s cílem stanoveným v politickém programu EU Digitální dekáda 2030, podle něhož by do roku 2030 měly být všechny evropské domácnosti pokryty gigabitovými a rychlými mobilními sítěmi, a na rozdíl od směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení, podporuje zavádění sítí VHCN s přístupovou povinností pro vlastníky fyzické infrastruktury, bez ohledu na jejich postavení na trhu. EHSV podporuje rozšíření oblasti působnosti, jež umožní všem subjektům poskytujícím infrastrukturu profitovat z rychlých postupů udělování povolení vyplývajících z aktu o gigabitové infrastruktuře. Zdůrazňuje však, že je důležité zajistit, aby byl regulační rámec dostatečně komplexní, aby vyhovoval rozmanitým potřebám všech zúčastněných stran zapojených do budování sítí VHCN v rámci EU.

4.4. EHSV uznává, že sdílení stávající infrastruktury má zásadní význam pro dosažení cílů politického programu EU Digitální dekáda 2030, a rovněž zdůrazňuje, že je důležité zajistit bezpečnost a odolnost sítí a jejich ochranu. Dosažení cílů EU v oblasti konektivity vyžaduje komplexní strategii, jež propojuje nejnovější technologie s odolnými, autonomními a bezpečnými dodavatelskými řetězci. To má zabránit přerušení služeb v důsledku poruch nebo kybernetických útoků. Za tímto účelem by akt o gigabitové infrastruktuře měl podněcovat poskytovatele sítí k tomu, aby si vybírali technologické komponenty, které zaručují vysokou úroveň digitální bezpečnosti, snižují riziko přerušení připojení k síti a odpovídajícím

způsobem tuto eventualitu řeší. Robustnost, odolnost a kybernetická bezpečnost sítě mají zásadní význam pro účinnost cílů, o něž usiluje akt o gigabitové infrastruktuře v souladu se stávajícím regulačním rámcem EU a příslušnými hledisky, a to i v souvislosti s budoucími kroky EU v této oblasti, jež budou zahrnuty do nového funkčního období Komise od roku 2024.

4.5. EHSV zdůrazňuje, že důležitými prvky přístupu k infrastruktuře jsou odpovídající podmínky a ceny spolu s rychlými, účinnými a zjednodušenými postupy. EHSV se domnívá, že Komise by vzhledem k tomu, že je nezbytné zajistit účinnost systému, například tím, že se zabrání příliš vysokým cenám, které by odrazovaly od budování sítí VHCN, měla v tomto směru přijmout konkrétní pokyny.

4.6. EHSV se domnívá, že zjednodušení a digitalizace procesu udělování licencí je důležitou součástí zavádění sítí elektronických komunikací. Povinnost zakotvit implicitní schválení omezení vlastnických práv třetích osob však podle názoru EHSV nemusí být v souladu se zásadou proporcionality a může také být v rozporu s vlastnickými právy zakotvenými v článcích 17 a 47 Listiny základních práv Evropské unie.

4.7. EHSV se domnívá, že rychlé budování infrastruktury, koordinace stavebních prací, zajištění součinnosti jednotlivých provozovatelů sítě a společné využívání stávající fyzické infrastruktury pomáhají šetřit investice, neboť není nutné provádět další stavební práce, což snižuje environmentální zátěž, a napomáhá tak při plnění environmentálních cílů.

4.8. EHSV je přesvědčen, že budování vysokorychlostních sítí má zásadní význam pro rozvoj a socioekonomickou soudržnost. V tomto ohledu se domnívá, že návrh by měl specifikovat ověřitelná opatření a kroky, které zajistí vyvážený rozvoj a rovný přístup k sítím VHCN, aby se zabránilo prohlubování rozdílů mezi zeměmi a regiony s různou rychlostí a kapacitou rozvoje, v souladu s prohlášením o digitálních právech a zásadách ⁽³⁾, podle něhož by všichni účastníci trhu, kteří mají prospěch z digitální transformace, měli převzít svou sociální odpovědnost a spravedlivě a přiměřeně přispívat na náklady na veřejné statky, služby a infrastrukturu, a všem občanům v EU, včetně nízkopříjmových osob, byl zaručen přístup k vysoce kvalitnímu připojení s dostupným přístupem k internetu ⁽⁴⁾.

V Bruselu dne 12. července 2023.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

⁽³⁾ Evropské prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu (2023/C 23/01) (Úř. věst. C 23, 23.1.2023, s. 1).

⁽⁴⁾ Evropské prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu, kapitola II, bod 3.